

JAMARSKA ŠOLA

Teja Čeru

JAMARSKA ŠOLA 2016 OZ. KAKO SE JE VSE SKUPAJ ZAČELO

Prispevek temelji na osebni izkušnji seznanitve z jamarji društva DZRJL in opisuje, kako me je pot pripeljala do tečaja jamarstva.

Zakaj jamarija in kdaj so se pritihotapile prve misli o jamah? Odločitev je padla nekega majskega večera 2015 na ležalniku na morju. Vonj morja in rahel topel vetrič sta kot ponavadi tudi tokrat prinesla novo idejo. Po raziskavah na Krku in pogovorih z Elo, h katerim jamarjem naj pristopim, sem si rekla: Ja, zakaj pa ne, letos je šola sicer mimo, naslednje leto pa se vpišem. In tako se je po malem vse skupaj začelo odvijati. Resnici na ljubo me je do te odločitve pripeljalo dejstvo, da je moje delo povezano z raziskovanjem krasa, hkrati pa sem si želela preizkusiti nekaj novega. Ker rada hodim in tu in tam kaj poplezam, se mi je zdelo, da je jamarstvo prava kombinacija obojega. Pa moram priznati, da še nisem bila čisto prepričana, če so jame zame, saj mi brez sonca živeti ni.

Nato so prišle oktobrske georadarske meritve na Kaninu in iskanje točne lokacije vhoda jame S-19, kjer sem spoznala prva dva člana društva DZRJL. Gregor in Andrej sta s pridom pomagala pri meritvah in držanju anten georadarja po strmem bregu. Takrat si nisem niči predstavljala, da Kaninski podi skrivajo toliko jam. Poleg izjemnega razgleda med meritvami na strmini sem si najbolj zapomnila Andrejev božanski paradižnik – verjetno poslednje primerke sezone mi je velikodušno podaril tudi za domov.

Veterani v dopoldanski akciji. Študentska pomoč Metoda ter urejevalca proge Mare in Marjan na decembrskih meritvah (foto: Janez Modrijan).

Potem pa je prišla zgodba o vele-uganki lokacije Lippertove jame, kar je bil glavni razlog za raziskovanje in georadarske meritve na Lanskem vrhu ter za srečanje z veteransko ekipo jamarjev na topel novembrski dan. Sprva je bil to dogovor z Maretom in mislila sem, da bodo meritve potekale v družbi enega ali dveh umirjenih jamarjev. Temu niti približno ni bilo tako. Ko sva s Klemnom, ki mi je pomagal pri meritvah, prispela v Najlepšo hišo, je bila tam cela posadka zrelih jamarjev, ki so govorili vsepovprek, kot da bi bila to njihova poslednja plovba. Slediti vsem naenkrat in si zapomniti vsa tista imena je bila prava znanost. Mislim, da jih je bilo takrat šest (Žan, Ile, Metod, Marjan, Jurij, Mare), vsaj tako piše v mojih terenskih zapiskih, kjer je vsak izmed naštetih dobil svoj opis, na osnovi katerega sem povezala ime z obrazom oz. pojavo. Fantje so se zares potrudili in pripravili ter očistili trase profilov, ki so bile skrbno načrtovane in označene.

Moram priznati, da so bile to ene zabavnejših meritev. Zanimivo in smešno jih je bilo opazovati, kako skačejo naokoli in razglablajo, kje vse bi lahko bila kakšna jama, kje sneg kopni in kje skala diha. Pa je žal tistikrat ni bilo, vsaj ne Lippertove. Po meritvah smo se nato podali še skozi Skedneno jamo, kjer sem prvič na glavo dobila jamarsko čelado. Krajšemu izletu po jami je v neizmerno toplem dnevu sledilo nepričakovano roštiljanje, kjer so šale in čevapi padali drug za drugim. Za nežnejši spol je bilo v družbi mladeničev vse poskrbljeno, kar je očitno še posledica stare šole. Hja, mislim, da imam na račun druženja z veterani absolutno kakšno gubo več; pa ne, da bi se navlekla njihovih zlahtnih let, ampak zgolj zato, ker se mi zatem smeji še vsaj tri dni. Preudaren in na videz uglajen Metod, organiziran in vedoželjen Mare, bistrumen in otroško radoveden France, dobrovoljen in igriv Ile, energičen in navihan Žan, umirjen in delaven Marjan, tih in presenetljiv Jure... In še bi lahko naštevala in opisovala vse veterane, saj jih je bilo na naslednji decembrski akciji že deset, kjer se je praznovalo in pelo. Vsak ima svoj unikaten značaj, kmalu pa ugotoviš, da so si bolj podobni kot bi si človek mislil – vsi so polni življenja in svojevrstnega humorja. Lepo je videti vse te različne, če se lahko izrazim, »patrone«, ki kljub različnemu temperamentu in željam delujejo kot eno. Seveda šal ne zmanjka, tudi tistih bolj blatnih, a ključno pri vsem tem je, da je vedno veselo in pestro. In v takšnem duhu sta potekala dva terenska dneva v družbi veteranov pred tečajem jamarske šole. Moram priznati, da so bili veterani malček krivi, da sem že nestrpno pričakovala jamarsko šolo.

Pred samim tečajem mi je prišel pod roke članek iz Dela o raziskovanju Renejevega brezna s fotografijo jamarja na bivaku. Ko sem prebrala članek, sem si mislila, le kateri norci bivakirajo 1000 m pod površjem, med njimi pa se najde za nameček še eno pogumno dekle. Članek je pristal v diplomskem delu, kjer se je pridno »pegal« do nedavnega. Ko sem po dolgem času odprla diplomo, je iz nje padel listič, na katerega sem že skoraj pozabila. Tokrat sem že prepoznala tipično pozo Jake na fotografiji in vsa ostala imena najbolj zagnanih jamarjev našega društva.

In končno je prišel 10. marec, prvi dan jamarske šole 2016. Zanimivo je bilo že samo iskanje bunkerja, kjer naj bi se odvijali četrtkovi jamarski sestanki. Tečajniki smo se zbirali in iskali pravi naslov. No, pravi naslov smo že našli, a o jamarjih ne duha ne sluha. Tako smo se počasi vsi spoznali še predno smo prispeli do prvega sestanka. Po večkratnem kroženju okoli hiš smo končno uzrli vhod v bunker in se spustili po stopnicah do prostora, kjer je zavel vonj po zatohlem. Pričelo se je prvo Matičevo predavanje, kjer smo dobili predstavo o tem, kaj jamarstvo pravzaprav sploh je. Vzdušje se je kmalu sprostilo in začelo se je prijetno klepetanje s tečajniki. Letošnja ekipa tečajnikov je bila kar številčna in sila simpatična, sestavljena pretežno iz biologov, strojnika, arheologa, geologinj in jezikoslovke. Po predavanjih pa je že sledila debata o prvem obisku jame in še reden sestanek ob osmi uri, kjer se poroča o vseh pomembnih dogodkih preteklega tedna. V soboto smo se že odpravili v meni poznane kraje, na Lanski vrh v jamo Mačkovico. Ko se je avto v Ljubljani napolnil z ekipo, ki je

kasneje postala že utečena stalnica (Tamara, Simona, Boštjan in še kdo), smo ob dobri glasbi začeli pot do obveznega sestanka v Najlepši hiši. Nato smo smuknili v kombinezon in se drug za drugim podali v jamo. Odprl se nam je popolnoma drug svet, kjer vladata prijetna tišina in značilen vonj po vlagi, le-ta se meša z vonjem po blatu. Prebijanje skozi ožine in valjanje po blatnih delih je bilo prav zabavno in takrat sem si rekla: *To je to*. To je bila prva jama tečaja, zaradi katere sem se veselila še vseh nadaljnjih izzivov.

Naslednji četrtak je sledilo Matičevo predavanje o vrvni tehniki. Bolj kot kaj drugega smo strmeli v vse tiste pripomočke v močni želji, da si zapomnimo vsaj kakšnega izmed vseh tistih, ki so viseli na Maticu. Nato je sledila vrвна tehnika na Črnuškem mostu, brez katere je obisk tistih najzanimivejših jam povsem nemogoč. V praksi ti kmalu postane jasno, da ima vsak del opreme za jamarjenje svoj namen. Na začetku je sicer ogromno informacij, ki jih je včasih težko povezati in vse dobronamerne napotke upoštevati v praksi, a sčasoma so stvari postajale vse bolj logične. Občutek, ko visiš v zraku in si odvisen samo od sebe in lastne doslednosti, je neprecenljiv. Prav tako pa je tu in tam potrebna velika mera vztrajnosti v situacijah, ko se ti zazdi, da se nikakor ni mogoče izpeti iz »krola« (ali popkovine) in da boš za vedno obvisel v zraku. Potem pa ugotoviš, da se vedno vse da, samo pristopati moraš na različne načine k nastalemu problemu in včasih premagati samega sebe, ko ti moči že krepko pojenjajo. Šele zatem te preplavi tisti občutek

Prva akcija jamarske šole 2016 v Mačkovici (foto: Primož Jakopin).

zadovoljstva ali kot pravijo: »Life begins at the end of your comfort zone.« Filozofija tega stavka verjetno motivira vsaj tiste najbolj trpežne jamarje, ko premrazeni, blatni, mokri, lačni in utrujeni nikoli ne izgubijo volje po ponovnih raziskovalnih podvigih. Po vaji vrhne tehnike je zadišalo tudi po hrani – pečeni čevapi, pleske, zelenjava, ajvar in bel kruh so pričarali pravi pikniški duh. Povrh vsega pa še čokolada in jagode za energijo. Odličan dan. Kljub polnim želodcem in lepemu pomladnemu sončnemu dnevu, se nas je ekipa petih tečajnikov (Simona, Tamara, Aljoša in Pero) ter dveh že izkušenih jamarjev (Uroš, Matija) odpravila proti Migutovemu breznu. To jamo smo si verjetno vsi kar dobro zapomnili; zdi se mi, da je bil to nekakšen prvi preizkus trpežnosti tečajnikov. »Lušna jama, malce za poplaziti« po Uroševih skromnih besedah. Hja, lušna že mogoče, plazenja pa je bilo kar precej več kot malo. Po začetnem prostornem vhodnem delu jame smo se morali kar hitro plaziti drug za drugim kaki dve uri medtem, ko so nas roženci v konglomeratih bodli vsepovsod. Porajala so se mi različna vprašanja, med katerimi je prednjačilo, kaj mi je tega treba, a se je vsake toliko le prikradel nasmeh na obraz in misel, da sem se le spravila še skozi eno ožino in se izognila tistemu najbolj štrlečemu kosu roženca. Občutek za dimenzije jamske dvorane tekom tega podviga se je izgubil. Drugače povedano – vsaka razširitev, kjer sem lahko malce privzdignila glavo ali koleno, se mi je zdela pravi blagoslov in kar naenkrat so kriteriji za udobje začeli padati. Navkljub vsem mukam je bil občutek, ko smo prilezli iz jame, nebeški. Zunaj pa tema, zvezde, luna in prve Aljoševe besede so povzele naše razpoloženje: »Kot bi se ponovno rodil.« Temu je sledilo še kako zasluženo pivo ob dobri pici. Izkušnja iz te jame je bila zaslužna, da sem si za naslednji podvig v jamo priskrbela nujni pripomoček, ščitnike za kolena. Vsaj ženski del ekipe je bil po tej akciji modrejši, tako ali drugače.

Sledila je vrhna tehnika pred Vranjo jamo in žemarjenje nad vhodnim delom. Tu smo si naredili vso jamarsko opremo, se pregledali, če je vse na svojem mestu in se podali v steno, kjer smo trenirali odpenjanje, pripenjanje in jačali mišice na rokah ter nogah. Počasi smo osvajali tehniko in delovanje vseh pripomočkov na pasu. Medtem, ko smo se tečajniki mučili v steni, se je ogenj zakuril in vsake toliko je kmalu zadišalo po mesnih in zelenjavnih dobrotah. Po lepem treningu smo se nekateri odpravili še v Pivko jamo in na rojstnodnevno zabavo. Večer se je tako začel z iskanjem darila za Matica in Jako. Glede na to, da je bilo že vse zaprto, je obveljala praktična ideja moškega dela tečajnikov; slavljenca sta tako za darilo dobila viski. Večer se je prijetno nadaljeval ob dobri hrani in večernem ognju pred Najdeno jamo, dokler nas ni že pošteno zeblo in smo se nekateri odpravili proti Ljubljani. Torta tistega večera je bila naravnost božanska. Tečaj se je nadaljeval do maja, vsak četrtek z zanimivimi predavanji in končal s sobotnim obiskom jam, kjer smo urili vrhno tehniko in se učili manevriranja telesa skozi meandre, ožine in višine ter preizkušali svoje meje ter se tu in tam spopadli s trenutki

strahu in dvomov. Sobotnim izletom v jame, ki so se končali v kakšni dobri gostilni, je sledilo nedeljsko počivanje, pregledovanje modric in pranje jamarske opreme – vse to je postalo del prijetne rutine. Poleg omenjenih jam smo se spustili tudi v globine Medvedjaka in v jamo Sv. Trije kralji ter Ebenthal. Slednjo sem žal ali pa na srečo izpustila, saj ji pravijo tudi »jebentak«. Vmes so se zvrstile tudi kakšne dodatne akcije in tabori za tiste najbolj željne jamarije in seveda tudi slavna tradicionalna veteranska akcija v Najdeno jamo konec maja. Po koncu tečaja nas je čakal preizkus znanja v veščinah, s katerimi smo se seznanili tekom šole. Letošnji izpit je zaradi slabega vremena potekal pri izviri Ljubljance, v plezališču Retovje, kjer je bila zadnja prečka poligona kar navihano postavljena. Kakorkoli, prej ali slej smo preplezali steno in prestali vse postojanke izpraševalcev, le vozlički so nam malce nagajali. Na izpitu šele ugotoviš, koliko vaje in izkušenj še potrebuješ, da postaneš suveren jamar. In tako se je jamarski tečaj 2016 tudi uradno končal. Ko pogledam nazaj, so bile zame te sobotne akcije v lepi naravi in dobri družbi najlepši del tečaja in med pisanjem teh vrstic, ko podoživljam dogodke, sem si zaželela še kakšne take akcije.

Takole je potekal izpit, kjer smo nekateri pridno vadili vozlanje, ko so bili nekateri že v steni ali pri izpraševalcih (foto: Matija Perne).

Podzemlje vsake jame je poglavje zase; je kot labirint, skozi katerega se prebijaš in se vedno naučiš nekaj novega. Prav vsak posameznik lahko najde svoje zadovoljstvo in tisto nekaj, kar ga žene v podzemni svet. Zame je bila šola lepa izkušnja, lahko bi trajala le še kakšen mesec več, da bi bolje izpilila posamezne lekcije v praksi. Sicer pa moram poudariti, da sem videla in se naučila marsikaj novega ter spoznala zelo fajn ljudi, ki so z veseljem in zagnanostjo posvetili svoj čas za organizacijo šole in prijetno vzdušje. Pri vsem tem pa je najlepši občutek, ko spoznaš, da si tam doli odvisen drug od drugega in da sta medsebojna skrb in komunikacija v takšnih okoliščinah življenjskega pomena. Hvala vsem tečajnikom in ostalim članom za prijetno in zabavno preživljanje letošnje pomladi v jamarskem stilu. Za konec pa samo še: radi se imejte in čuvajte se, tako v jamah kot tudi izven njih.